Laikraksta „Izglītība un Kultūra” elektroniskais pielikums par visu, kas svarīgs pirmskolā

Pirmsskolas izglītība

2017. gada 19. maijs,
Nr. 8 (113)

Numura tēma

Humānā pedagoģija atzīst – ja nav grūtību, nav attīstības

- Pirkstiņgrāmata – palīgs individuālo prasmju attīstīšanā
- Fiziskās izglītības un veselības nodarbības konspekts 1. jaunākajai un vidējai grupai

Numurā lasiet

Humānā pedagoģija atzīst – ja nav grūtību, nav attīstības

Pirkstiņgrāmata – palīgs individuālo prasmju attīstīšanā

Fiziskās izglītības un veselības nodarbības konspekts 1. jaunākajai un vidējai grupai

Līgatnes novada PII bērnu (3–7 gadi) aplicētās narcises un pūpoli vāzē.

Līgatnes novada PII audzēknes aplikācija „Saulīte".

Līgatnes novada PII audzēknes Annas aplicētie ziedi.

Līgatnes novada PII audzēkņu darinātais pavasara dekors.

Laikraksta „Izglītība un Kultūra" elektroniskais pielikums „Pirmsskolas Izglītība"

Izdevējs: SIA „AB konsultants"

Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805

LR UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313

Redakcijas adrese: Dzirnavu iela 21 Rīgā, LV-1010;

tālr.: 67096393;
e-pasts: *redakcija@izglitiba-kultura.lv*
www.izglitiba-kultura.lv

Redaktore: Daiga Kļanska

Korektore: Zigrīda Purvlīce

Maketētāja: Linda Prātniece

Vāks: Līgatnes novada PII bērnu (3–7 gadi) zīmējumi „Pavasara ziedi".

Humānā pedagoģija atzīst – ja nav grūtību, nav attīstības

FOTO: Zane Kalniņa

Līgatnes novada pirmsskolas izglītības iestādes skolotājas Dace Gaile (no kreisās), Agnese Gulbe, vadītāja Gunita Liepiņa, metodiķe Silvija Rijniece, skolotājas Veronika Akmene, Vita Siliņa un Zane Kalniņa 16. starptautiskajos pedagoģiskajos lasījumos Minskā.

SILVIJA RIJNIECE,
Līgatnes novada pirmsskolas izglītības iestādes metodiķe

Mūsu iestādes pedagogi jau vairākus gadus interesējas par humāno pedagoģiju, kuras iedīgļi ir meklējami jau klasiskajā pedagoģijā. Esam apmeklējuši daudzus seminārus tepat, Latvijā, kā arī aiz mūsu valsts robežām. Mēs arvien meklējam atbildi uz jautājumu, kā strādāt ar mūsdienu bērnu šajā strauji mainīgajā pasaulē, laikmetā, kad arvien lielāks uzsvars tiek likts uz informāciju, jaunākajām tehnoloģijām. Redzam, ka bieži novārtā tiek atstāta bērnu jūtu pasaule, tikumiskās vērtības, kuras nosaka sabiedrības garīgo veselību. Pasaule būtiski mainās, un, neapšaubāmi, daudzi zinātnes

un tehnikas sasniegumi mūs tiešām bagātina, taču līdzās ir arī citi „sasniegumi", kā masu iznīcināšanas ieroči, visaptverošā kontrole un manipulēšana ar cilvēka un sabiedrības apziņu un zemapziņu. Tāpēc aizvien vairāk rodas nepieciešamība pēc klasiskās pedagoģijas pamatvērtībām – garīguma un humānisma, mīlestības un labestības, miera un visa, kas spēj vairot labo ap mums.

Bērni ir kļuvuši citādi, citāda ir viņu uztvere, apziņa. Protams, arī laika un vides prasības ir citas. Kā audzināt bērna sirdi? Šie un daudzi citi jautājumi nodarbināja izcilu pedagogu un zinātnieku prātus arī šogad 16. starptautiskajos pedagoģiskajos lasījumos Minskā. Dalībnieki pārstāvēja Baltkrieviju, Kazahstānu, Lietuvu, Latviju, Igauniju, Gruziju, Krieviju, Tālos Austrumus u. c. valstis un reģionus. No mūsu iestādes lasījumus apmeklēja septiņas pirmsskolas izglītības skolotājas. Arī mēs, pirmskolas pedagogi, saprotam, ka jebkurš bērns, kurš ienāk mūsu redzeslokā, nav nejauši un bez iemesla. Viņš ir ieradies mums kaut ko iemācīt, varbūt pacietību, augstsirdību, domu tīrību. Būtiska ir cilvēku savstarpējā cieņa vienam pret otru visos līmeņos. Izcilais gruzīnu pedagogs Šalva Amonašvili mūs vēlreiz aicināja pārdomāt, cik daudz savas sirds ieliekam darbā, ko ikdienā darām, jo, ja tās tur nav, tad arī darbam zūd jēga.

> Esam dzirdējuši, ka jaunatnei trūkst līdzjūtības, žēlsirdības, mīlestības, taču šīs vērtības nav audzināmas ar vārdiem, tās bērns apgūst tikai ar atdarināšanu.

Esam dzirdējuši, ka jaunatnei trūkst līdzjūtības, žēlsirdības, mīlestības, taču šīs vērtības nav audzināmas ar vārdiem, tās bērns apgūst tikai ar atdarināšanu. Te vēlreiz ir jādomā par to, cik liela atbildība ir mums, pieaugušajiem, un ko iesējam savos bērnos. Protams, pirmā vērtību audzinātāja bērnam ir ģimene. Kāpēc agrāk bērnu zābaciņi bija ar auklām, krekli – ar podziņām? Tagad daudz kas no tā bērnam ir liegts. Klipši, rāvējslēdži – it kā lai atvieglotu bērnam dzīvi…

> Bērna izziņa pietiekami neattīstās, ja nav pieaugušo kvalitatīvu uzmundrinājumu un pamudinājumu. Ir vienkārši dižoties ar spējīgu bērnu, bet daudz vērtīgāk ir no vājāka un nedrošāka izveidot par sevi pārliecinātu un izzināt gribošu bērnu.

Bet humānā pedagoģija atzīst – ja nav grūtību, nav attīstības. Tikai pārvarot grūtības, tiek trenēta bērna griba, kas ir spēcīgs pamats visai turpmākajai personības izaugsmei. Vecumā no 3 līdz 7 gadiem bērnā veidojas tikumiskās vērtības, vecāki ir pirmie, kuri tās veido, taču ģimenes kā tikumisko vērtību audzinātājas šodien tikpat kā nav, dzīvojam nepārtrauktā laika trūkumā, pietrūkst laika dzīvai sarunai ar bērnu – bērnus mēdz audzināt dators un televizors.

Tomēr mūsu, pedagogu, loma nav mazāk svarīga, jo lielāko dienas daļu bērns pavada kādā no izglītības iestādēm. Tādēļ ir tik būtiski, lai blakus ir dzīvesgudrs skolotājs. Š. Amonašvili atzīst: „Lai kāds arī bērns nebūtu, kāds neliktos šodien, ticiet viņa bezgalīgajām spējām. Atrodiet veidus, iespējas, kuri šīs viņa bezgalīgās spējas attīstīs."

Paata Amonašvili iepazīstināja ar savu pētījumu, ka mīlestība pret skolotāju ir skolēnu motivācijas un izzināšanas sasniegumu avots. Šajā steidzīgajā laikā ļoti būtiski ir atrast laiku sarunai ar bērnu, patiesi iedziļināties tajā, kas viņu interesē, jo komunikācijas daudzumam un kvalitātei ir liela ietekme uz bērna attīstību. Dzirdējām piemērus, cik liela nozīme ir skolotāja ticībai savu skolēnu spējām un talantam, ka bērna izziņa pietiekami neattīstās, ja nav pieaugušo kvalitatīvu uzmundrinājumu un pamudinājumu. Ir vienkārši dižoties ar spējīgu bērnu, bet daudz vērtīgāk ir no vājāka un nedrošāka izveidot par sevi pārliecinātu un izzināt gribošu bērnu.

Humānas un personiskas izglītošanas procesam ir jābūt caurstrāvotam ar optimismu attiecībā pret bērnu, ar pozitīvajām gaidām pret katru konkrētu bērnu. Skolotāja optimisms attiecībā pret bērniem ir atkarīgs no tā, kā viņš uztver bērnu, ko šis bērns skolotājam nozīmē.

Lasījumos izskanēja doma, ka ir vērojams paradokss – skolotāju kvalifikācija aug, bet skolēnu sekmes krītas. Pētot šo parādību, tika novērota zināma likumsakarība: jo lielākas mīlestības jūtas skolēniem bija pret kādu no priekšmeta skolotājiem, jo augstākus rezultātus viņi uzrādīja šajos priekšmetos. Dažos gadījumos starpība bija mērāma pat 50–70 %, jo šādā uzticēšanās un mīlestības gaisotnē bērns atrod divreiz vairāk spēka savai attīstībai. Tāpēc ir svarīgi, pie kāda skolotāja viņš nonāk.

Vēl un vēlreiz nācās pārdomāt, kādas pēdas mēs, skolotāji, atstājam savu audzēkņu dvēselēs, kā viņu dzīve veidosies turpmāk, vai būsim spējuši būt par gaismas un mīlestības nesējiem viņa potenciāla izaugsmei. Pedagoģiskajos lasījumos ieguvām daudz radošu domu savam ikdienas darbam, guvām pārliecību, ka uzsāktais ceļš ir tā vērts, lai to turpinātu.

> Uzticēšanās un mīlestības gaisotnē bērns atrod divreiz vairāk spēka savai attīstībai. Tāpēc ir svarīgi, pie kāda skolotāja viņš nonāk.

Pirkstiņgrāmata – palīgs individuālo prasmju attīstīšanā

ASTRĪDA BRIEDE
UN LAILA ZVEJSALNIECE,
Madonas pilsētas PII „Priedīte" pirmsskolas izglītības skolotājas

Rakstītprasme, valoda un runas prasmes mūsdienu digitālā laikmeta bērniem ir vājāk attīstītas. To ietekmē arī visi pastāvošie dzīves atvieglojumi, piemēram, bērnu apģērbā, domājot par ērtumu un funkcionalitāti, gandrīz jau vairs nesastopam nepieciešamību pogāt, vērt un siet. Neaizdomājamies, ka šīs funkcijas bērnam būtu svarīgi attīstīt, nevis lai spētu apģērbties, bet lai veicinātu intelekta attīstību. Tādējādi esam izveidojušas vairākas pirkstiņgrāmatas, lai apvienotu patīkamo ar lietderīgo.

Darbojoties ar šīm grāmatiņām, bērniem tiek attīstīta pirkstu sīkā muskulatūra un tādējādi tiek likti pamati arī rakstītprasmes apguvei un veicināta valodas attīstība, uzmanība, domāšana. Uzdevumi ir izveidoti mērķtiecīgi, lai veicinātu matemātisko prasmju – skaitīšanas, salīdzināšanas, dažādu formu pazīšanas – un jēdzienu apguvi. Grāmatiņas ir noderīgas darbā ar bērniem, kuriem ir uzmanības traucējumi un kas nespēj koncentrēt uzmanību uz veicamo darbu.

Darboties ar grāmatu bērns var gan pedagoga un vecāku vadībā, gan vēlāk individuāli. Metodisko izstrādni veidot kā grāmatu mudināja arī tas, ka mūsdienās bērni arvien retāk lasa grāmatas. Lasīšana pārāk bieži tiek aizmirsta, aizvien mazāk cilvēku lasa grāmatas. Bieži lasīšana aprobežojas tikai ar TV programmas un jaunāko ziņu lasīšanu interneta portālos, bet tieši grāmatu lasīšana veicina bērnu attīstību, paplašina redzesloku, aizkustina un iedvesmo. Diemžēl aizvien vairāk bērnu priekšroku dod datorspēlēm un citām izklaidēm, nevis lasīšanai.

Ar šo darbu centāmies radīt bērnos interesi par grāmatu, lai tā būtu dabiska un jautra.

DARBA MĒRĶIS: attīstīt bērna individuālās prasmes, izmantojot pirkstiņgrāmatu.

DARBA UZDEVUMI:

- sīkās pirkstu muskulatūras attīstīšana;
- intereses radīšana par grāmatu;
- matemātisko priekšstatu veidošana;
- valodas un stāstītprasmes veicināšana;
- bērna patstāvīgas darbošanās veicināšana.

UZDEVUMI PIRKSTIŅGRĀMATĀS

1. UZDEVUMS „PUĶES" (sk. 1. attēlu)

Vingrināties pogāšanā – ziediņus iespējams nopogāt un mainīt vietām.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- vingrināties skaitīt līdz pieci;
- salīdzināt, cik ir dzelteno ziediņu, cik oranžo ziediņu, kuru ziediņu ir vairāk, mazāk;
- apgūt kārtas skaitļus, piemēram, kādā krāsā ir otrais ziediņš;
- apgūt vai nostiprināt jēdzienus „blakus", „starp", „augstāk", „zemāk";
- darbojoties skaitīt skaitāmpantu:
  Izauga puķīte,
  Izplauka puķīte,
  Vējiņš uzpūta,
  Ziedlapas nobira. (Baiba Brice)

2. UZDEVUMS „MĀRĪTE" (sk. 2. attēlu)

Mārīte ar rāvējslēdzēju – to atverot, var izņemt sešus punktiņus, ko uzlipināt uz mārītes.

1. attēls.

2. attēls.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- noteikt sarkano un melno krāsu;
- vingrināties skaitīt līdz seši;
- salīdzināt, cik melno punktiņu ir uz viena spārna, uz otra spārna, uz kura spārniņa ir vairāk;
- apgūt vai nostiprināt jēdzienus „uz", „pa labi", „pa kreisi".

3. UZDEVUMS „PIRAMĪDA" (sk. 3. attēlu)

Mācīšanās, kas ir lielāks un mazāks, veidojot piramīdu no krāsainiem posmiem.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;

3. attēls.

4. attēls.

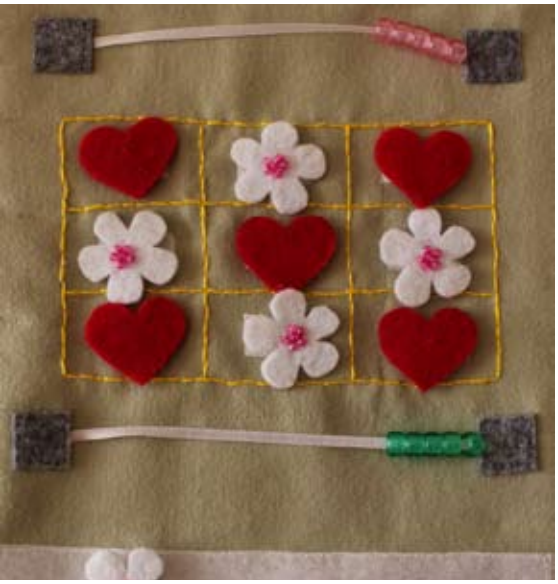

5. attēls.

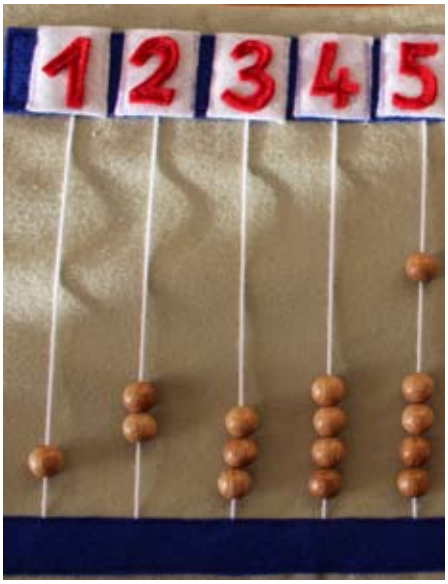

6. attēls.

- noteikt krāsas;
- sakārtot sloksnītes augošā vai dilstošā secībā;
- apgūt vai nostiprināt jēdzienus „virs", „zem", „īsāks", „garāks".

4. UZDEVUMS „FORMAS" (sk. 4. attēlu)

Astoņas dažādas formas (četrstūris, trijstūris, aplis, zvaigzne, sirds, taurenis, ziediņš, eglīte). Var izņemt no kabatiņas, kas aizvilkta ar rāvējslēdzēju, un piepogāt pie atbilstīgās formas.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- noteikt krāsas;
- vingrināties skaitīt līdz pieci;
- noteikt ģeometriskās formas – apli, trijstūri, kvadrātu;
- saskatīt ģeometriskās formas blakus priekšmetos;
- apgūt vai nostiprināt jēdzienus „starp", „blakus", „pa labi", „pa kreisi", „augšā", „apakšā", „vidū", „iekšā", „ārā".

5. UZDEVUMS „DESAS" (sk. 5. attēlu)

1. variants: spēle diviem – uzvar tas, kurš pirmais novieto trīs ziediņus vai sirsniņas horizontālā, vertikālā vai diagonālā līnijā.

2. variants: salikt ziediņus un sirsniņas, izveidojot dažādas ritma rindas.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- attīstīt domāšanu, uzmanību;
- vingrināties skaitīt līdz pieci; noteikt, cik ziediņu (sirsniņu) ir pirmajā rindā, otrajā…;
- salīdzināt ziediņus un sirsniņas – kopumā; kuri ir izmantoti vairāk, mazāk;
- apgūt vai nostiprināt jēdzienus „starp", „blakus", „augšā", „apakšā", „virs", „zem", „tikpat";
- attīstīt sadarbības prasmes.

6. UZDEVUMS „SKAITĻI" (sk. 6. attēlu)

Mācīšanās skaitīt no 1 līdz 5.

Katrā rindā – attiecīgs skaits pērlīšu un pretī uzrakstīts cipars.

Iespēja:

- vingrināties skaitīt līdz pieci;
- apgūt ciparus;
- radīt izpratni par skaitļa sastāvu;
- apgūt vai nostiprināt jēdzienus „starp", „blakus", „augšā", „apakšā".

7. UZDEVUMS „GADALAIKU KOKS" (sk. 7. attēlu)

Gadalaiku maiņa un – attiecīgi – sniega, ziedu, augļu, zaļu vai krāsainu rudens lapu maiņa. Veicina sīkās motorikas attīstību, darbojoties ar mazām detaļām, un zināšanu par gadalaikiem apguvi.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;

- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- vingrināties skaitīt līdz pieci;
- nostiprināt zināšanas par gadalaikiem;
- darbojoties skaitīt skaitāmpantus:

rudenim: Maza, maza ābelīte,
Pieci sārti ābolīši.
Uzpūta vējiņš,
Nopurināja. (B. Brice);
ziemai: Mazas, vieglas pārsliņas
Lēni, lēni šūpojas;
Mazas, vieglas pārsliņas
Kupenā nolaižas.
Mazas, vieglas pārsliņas
Gaiši, gaiši iemirdzas;
Mazas, vieglas pārsliņas
Virpulī sagriežas. (B. Brice).

8. UZDEVUMS „EZIS DODAS SĒŅOT" (sk. 8. attēlu)

Palīdzēt ezim salasīt mežā sēnes.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- vingrināties skaitīt līdz pieci – cik ir apšubeku, cik – baraviku, cik sēņu ir kopā;
- salīdzināt, kuru sēnīšu ir vairāk, mazāk;
- nostiprināt jēdzienus „blakus", „starp", „uz", „pie";
- noskaidrot, kāds ir gadalaiks, kāda diennakts daļa, kādi ir laikapstākļi;
- izdomāt stāstījumu par ezīti;
- iemācīties skaitāmpantus:

Tipu tapu tik pa taku
Ežu papus nāk ar beku;
Beka maza, ezīt's liels,
Ezim eža kažoks ass. (B. Brice)

Bekas, bekas, baravikas,
Mežā, lietū, slapjas, plikas.
Aizej rītu, tad tev tiks
Viena, divas, trīs vai čiks!
(Ojārs Vācietis)

9. UZDEVUMS „SIERA LABIRINTS" (sk. 9. attēlu)

Pabarot pelīti ar sieru. Pelīti var izvērt cauri lielākiem un mazākiem siera caurumiņiem.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- attīstīt vēršanas prasmes;
- nostiprināt zināšanas par dzelteno un pelēko krāsu;

7. attēls.

8. attēls.

- salīdzināt siera caurumiņus, atrast lielāko un mazāko;
- nostiprināt jēdzienus „iekšā", „ārā";
- noskaidrot, kas garšo pelītei;
- izdomāt pasaku par pelīti;
- darbojoties skaitīt skaitāmpantus:

Pelīt, pelīt, nu, nu, nu,
Uzmanies no kaķa tu!
Mīkstiem soļiem kaķis nāk,
Pele aliņā – spudūc! (B. Brice)

Kur, pelīte, tu tecēji?
– Es tecēju sieru zagt.
Vai tu kaķi neredzēji?
– Es no kaķa paslēpos!
(Latviešu tautasdziesma)

9. attēls.

10. UZDEVUMS „ĀBOLS” (sk. 10. attēlu)

Tārpiņu var izvērt cauri ābola caurumiņiem.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- attīstīt vēršanas prasmes;
- nostiprināt zināšanas par sarkano krāsu;
- nostiprināt jēdzienus „iekšā”, „ārā”;
- noskaidrot, kas garšo tārpiņam;
- izdomāt pasaku par tārpiņu;

11. UZDEVUMS „LABIRINTS” (sk. 11. attēlu)

Palīdzēt mārītēm atrast ceļu.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- vingrināties skaitīt līdz septiņi – cik ir lielo mārīšu, cik mazo, cik mārīšu ir kopā;
- salīdzināt, kuru mārīšu ir vairāk, mazāk;
- nostiprināt jēdzienus „pa labi”, „pa kreisi”, „uz augšu”, „uz leju”, „zem”, „blakus”, „pie”;
- izdomāt stāstu par mārītēm;
- meklējot ceļu mārītēm, var mācīties arī skaitāmpantus par mārīti:

Mārīte pa roku lien
Augšup, augšup, augšup vien!
Piesit savām kājiņām,
Žvikts – uz savām mājiņām!
(Ilga Bērza)

Mazā, jaukā mārīte,
Lūdzu, lido šurpu te,
Pastāsti, kā klājas!
Kur ir tavas mājas?
– Pāri ziediem lidoju,
Pa zaļo pļavu klejoju,
Sildos siltā saulītē,
Atpūšos es zālītē. (B. Brice)

12. UZDEVUMS „PŪCE” (sk. 12. attēlu)

Vingrinoties pogāšanā, izveidot savu pūcīti no detaļām.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- nostiprināt jēdzienus „blakus”, „uz”, „zem”, „pie”;
- saskatīt ģeometriskās formas;
- izdomāt stāstījumu par pūci vai raksturot to.

13. UZDEVUMS „KRĀSAINAIS TĀRPIŅŠ” (sk. 13. attēlu)

No detaļām, izvēloties 2–3 krāsas, salikt tārpiņu, ievērojot ritma rindu.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- vingrināties skaitīt;
- apgūt kārtas skaitļus;
- nostiprināt jēdzienus „blakus”, „starp”, „pie”;
- izdomāt stāstījumu par tārpiņu.

14. UZDEVUMS „ZIRNEKLĪTIS” (sk. 14. attēlu)

Palīdzēt zirneklītim uzaust tīklu.

Iespēja:

10. attēls.

11. attēls.

12. attēls.

13. attēls.

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt jēdzienus „starp”, „pie”, „blakus”, „pa labi”, „pa kreisi”;
- iemācīties skaitāmpantus:

Zirneklītis tīklu auda
No smildziņas uz smildziņu.
Piesargies, mušu māte,
Tev bērniņi jāsaudzē!
(Latviešu tautasdziesma)

Rau, rau, zirneklis
Iet garām kājām,
Ļempata, ļampata,
Lēnām uz mājām.
Iet, iet, iet, iet,
Dipu dapu, dipu dapu,
Kamēr grāvī – blāc! (Uldis Auseklis)

15. UZDEVUMS „GLIEMEZĪŠI” (sk. 15. attēlu)

Iespēja:
- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- vingrināties skaitīt līdz trīs;
- noteikt ģeometriskās formas – apli, trijstūri, kvadrātu;
- grupēt ģeometriskās formas pēc krāsas, formas un lieluma;
- sakārtot figūras dilstošā secībā;
- nostiprināt jēdzienus „zem”, „starp”, „uz”.

16. UZDEVUMS „ČAKLĀ BITĪTE” (sk. 16. attēlu)

Palīdzēt bitītei savākt medutiņu.

Iespēja:
- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- vingrināties skaitīt līdz desmit;
- noteikt ciparus;
- apgūt kārtas skaitļus – kādā krāsā ir pirmais ziedinš; kurš pēc kārtas būs dzeltenais ziedinš;
- nostiprināt jēdzienus „starp”, „pie”, „blakus”, „pa labi”, „pa kreisi”;
- iemācīties skaitāmpantu:

Zum, zum, zum, zum,
Pār ziediem lidoju;
Zum, zum, zum, zum,
Es čakli strādāju. (B. Brice)

17. UZDEVUMS „LAIKAPSTĀKĻI” (sk. 17. attēlu)

Veikt novērojumu dabā un to norādīt, pagriežot rādītāju pareizā virzienā.

Iespēja:

14. attēls.

15. attēls.

16. attēls.

17. attēls.

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- noskaidrot, kāds ir gadalaiks, diennakts daļa, kādi ir laikapstākļi;
- pārrunāt laikapstākļu daudzveidību, kādi ir katram gadalaikam raksturīgākie laikapstākļi.

18. UZDEVUMS „DODAMIES MAKŠĶERĒT” (SK. 18. ATTĒLU)

Spainītī ir 10 dažādu krāsu zivtiņas, kuras var savērt uz aukliņas, aukliņu sasiet.

Iespēja:
- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- vingrināties skaitīt līdz desmit;
- salīdzināt, kuru zivtiņu ir vairāk, mazāk;

18. attēls.

19. attēls.

20. attēls.

22. attēls.

21. attēls.

- apgūt kārtas skaitļus;
- nostiprināt jēdzienus „blakus", „starp", „pa labi", „pa kreisi".

19. UZDEVUMS „ZEĶĪTES" (sk. 19. attēlu)

Atrast vienādās zeķītes.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- salīdzināt, kuru zeķīšu pāru ir vairāk, mazāk;
- vingrināties skaitīt līdz deviņi;
- apgūt jēdzienu „pāris"; nostiprināt jēdzienus „blakus", „starp", „virs", „zem", „pa labi", „pa kreisi", „augšā", „lejā", „vidū".

20. UZDEVUMS „MĀJIŅAS AR DAŽĀDĀM FORMĀM" (sk. 20. attēlu)

Mājiņās dzīvo figūras. Izvietot tās tā, lai vienādas figūras neatrastos blakus.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- nostiprināt jēdzienus „blakus", „starp", „virs", „zem", „pa labi", „pa kreisi";
- noteikt ģeometriskās formas – apli, trijstūri, kvadrātu.

21. UZDEVUMS „SKAITĻU MĀJIŅAS" (sk. 21. attēlu)

Cik iemītnieku dzīvo mājiņā? Zaļajā kabatiņā ir dažādu skaitļu lodziņi, kurus ir iespējams nomainīt.

Iespēja:

- attīstīt pirkstu sīko muskulatūru;
- nostiprināt zināšanas par krāsām;
- nostiprināt zināšanas par skaitļu sastāvu;
- vingrināties skaitīt līdz desmit.

22. UZDEVUMS „PULKSTENIS" (sk. 22. attēlu)

Iespēja:

- iemācīties pazīt pulksteni;
- noņemt ciparus un atkal salikt pareizā secībā;
- iemācīties, skaitīt skaitāmpantu:

Pulksten's viens – saldens piens;
Pulksten's divi – izcep zivi;
Pulksten's trīs – viens tāds īss;
Pulksten's četri – nokauj vepri;
Pulksten's pieci – sabrauc viesi;
Pulksten's seši – visi sveši;
Pulksten's septiņi – divi pepiņi;
Pulksten's astoņi – sarkani kastroļi;
Pulksten's deviņi – balti pīļu tēviņi;
Pulksten's desmit – uzcep desiņu;
Pulksten's vienpadsmit – uz galu rit;
Pulksten's divpadsmit jau sit.

Izmantojot šīs grāmatas praktiski, bērni daudz labāk iemācās un atceras pašu paveikto. Gandarījumu nemazina ne pūles, kas ir jāpieliek, ne kļūdas, ko vērīgs pieaugušais ir palīdzējis izlabot. Pašu atklātais ir daudz nozīmīgāks nekā pieaugušā skaidrotais pat interesantā nodarbībā, kad bērni ir tikai klausītāji. Tāpēc ļausim bērniem aktīvi un radoši darboties!

Fiziskās izglītības un veselības nodarbības konspekts 1. jaunākajai grupai

KRISTĪNE RĒDERE,
Skrundas novada pašvaldības Skrundas PII „Liepziediņš" sporta skolotāja

Tēma: ZIEMAS PRIEKI.
Mērķis: ar rotaļu palīdzību radīt bērnos pozitīvu attieksmi pret fiziskām aktivitātēm.
Uzdevumi:
- mācīt kāpt pāri priekšmetiem, nezaudējot līdzsvaru;
- pilnveidot prasmi šļūkt uz priekšu, saliecot un iztaisnojot kājas;
- atkārtot rāpošanu taisnā virzienā cauri tunelim;
- sekmēt līdzsvara izjūtas un ritma attīstību, orientēšanos telpā;
- mudināt aktīvi piedalīties kustību rotaļās, ievērot vienkāršus rotaļas noteikumus;
- veicināt runas attīstību, runājot dažādus skaitāmpantus, attīstīt sīko pirkstu muskulatūru;
- audzināt prasmi draudzīgi darboties kopā ar citiem bērniem;
- attīstīt gribu un uzskatāmi darbīgo domāšanu, uzskatāmi tēlaino uztveri;
- izraisīt pozitīvas emocijas un veicināt kustību prieku;
- sekmēt bērna pašapziņas veidošanos, veidot bērnos drošības izjūtu ar savu paraugu.

IEVADDAĻA

- Bērni kopā ar skolotāju ienāk zālē. Sporta skolotāja sasveicinās ar bērniem, bērni sasveicinās ar lelli Zani, izmantojot rotaļdziesmu (ritmiski skandē tekstu):
  Visi kopā nākam (*soļo uz vietas*),
  Jauku dienu sākam (*plaukšķina*),
  Mīļi visiem uzsmaidām (*pieliek rādītājpirkstus pie vaigiem*),
  Labu rītu pasakām (*paceļ rokas augšā, pamāj ar plaukstām*)!
- Šorīt ciemos ir atnākusi lelle Zane. Pagalmā ir sasnidzis dziļš sniegs. Kopā ar lelli Zani dosimies priecāties par sniegu! Ejot laukā, ir jāģērbjas silti. **Ko vilksim?** Garās bikses, zābakus, cepuri, šalli utt. (*Visi imitē ģērbšanos.*)
- **Steidzamies ārā, brienam pa kupenām!** – soļot, ceļgalus ceļot uz augšu, rokas turot uz gurniem. (*Soļojot – skats uz priekšu, rokas uz gurniem.*)
- **Mazās sniega pārsliņas vējiņš pūš** – skriet uz pirkstgaliem, rokas vēzēt gar sāniem. (*Skriet viegli uz pirkstgaliem, kustināt rokas gar sāniem.*)
- **Dziļas kupenas ir ļoti grūti izbrist. Kādā krāsā ir sniegs?**
  Baltais sniegs, baltais sniegs, tas ir bērnu prieks (*uz vietas stāvot, plaukšķina plaukstas priekšā un aiz muguras*),
  Bērni lec pa kupenām hop–hop–hop–hop (*lec ar abām kājām uz priekšu*),
  Paslēpties, paslēpties, nu ir laiks paslēpties (*tupus uz ceļiem, virs galvas saliek kopā roku pirkstus, imitējot jumtiņu*)!

VISPĀRATTĪSTOŠIE VINGROJUMI AR MAZO BUMBU

- **No sniega var sataisīt sniega pikas.** (*Grozā ir ieliktas mazas baltas bumbas, katrs bērns paņem vienu.*)

1. Sākumstāja: pamatstāja, rokas ar bumbu priekšā (*parādīt savas sniega pikas; skats uz priekšu, taisnas rokas; pēdas nekustīgas uz grīdas*);
   1 – pagrieziens pa labi, sākumstāja (2 x);
   2 – pagrieziens pa kreisi, sākumstāja (2 x).
2. Sākumstāja: pamatstāja, rokas ar bumbu lejā;
   1 – pacelt bumbu uz augšu (*celsim pikas augstu, augstu; pastiepties pirkstgalos*);
   2 – atgriezties sākumstājā (4 x).
3. Sākumstāja: kājas nedaudz plati, rokas ar bumbu lejā;
   1 – pietupties, nolikt bumbu uz grīdas;
   2 – iztaisnoties, parādīt tukšas rokas (*sniega pika ir, sniega pikas nav*; 4 x).
4. Sākumstāja: sēdus, bumba klēpī, rokas balstā aiz muguras (*taisnas kājas, neliekt ceļos*);
   1–3 – ripināt bumbu pa kājām uz priekšu līdz pirkstgaliem;
   4–5 – ripināt bumbu pa kājām atpakaļ;
   6 – atgriezties sākumstājā (4 x).
5. Atsperīgi, viegli palēcieni uz priekšu ar abām kājām līdz grozam, bumba rokās.

- Zāles stūrī ir nolikta eglīte. Sporta

skolotāja izliek inventāru, bērni kopā ar grupas skolotāju sprauž eglē krāsainus knaģus.
Cik skaistas pikas! Ieliksim pikas grozā! Es izbēršu, jūs varēsiet salasīt tās atpakaļ.

Bērni saliek grozā pikas, skolotāja nemanot ieliek pie bumbām krāsainus knaģus, izber uz grīdas: bumbas liek grozā, knaģus sprauž egles zaros.

GALVENĀ DAĻA

- Kāpt pāri klucītim, nezaudējot līdzsvaru. (*Plūsmas metode. Atkārto 3 x: kāpsim pāri sniega valnim! Celt kājas augšā, lai neaizķeras; rokas – brīvi; skats uz priekšu.*)
- Rāpot taisnā virzienā cauri tunelim. (*Rāposim cauri sniega tunelim!*)
- Šļūkt uz priekšu, saliecot un iztaisnojot kājas, rokas turot balstā aiz muguras. (*Brauksim pa kalniņu!*)
- **Kustību rotaļa „SNIEGPUTENIS UN SNIEGA EŅĢELĪŠI”:** ziemā ir putenis. Tad vējš sniegpārsliņas dzenā pa gaisu.
  Signāls „Sniegputenis”: visi bērni izklaidus skrien pa laukumu, priekšā imitējot kamoliņa tīšanu.
  Signāls „Sniega eņģeliši”: bērni apguļas uz grīdas un atdarina eņģelīšu zīmēšanu sniegā (2 x).

Darbību sākt pēc signāla. Skriet uzmanīgi, nesaskrienoties ar citiem.

NOSLĒGUMA DAĻA „DŪRĪTES – PLAUKSTAS”

- Bērni sastājas aplī un kopā ar sporta skolotāju skaita:
  Dūrītes, plaukstas (*izstiept rokas priekšā, savilkt pirkstus plaukstas dūrītēs un izstiept pirkstus taisnus*; 2 x),
  Vasara silta (*kustina priekšā pirkstus*),
  Ziemiņa auksta (*rokas krusteniski uz pleciem*),
  Bēdz (*ātri rokas paslēpj aiz muguras*)!
- Sporta skolotāja pavada bērnus līdz grupai. Bērni sastājas vilcieniņā un lēnām virzās uz priekšu, runājot skaitāmpantu:
  Vilciens brauc: čuk-čuk-čuk,
  Riteņ’ dun: tuk-tuk-tuk;
  Zini nu, mini nu, kas tur brauc ar vilcienu!
  Pirmās grupas bērni – meitenes un zēni.

▲ *Bērni sprauž egles zaros knaģus un lasa grozā bumbas.*

▼ *Vingrotāji kāpj pāri klučiem un šļūc uz priekšu, saliecot un iztaisnojot kājas.*

Fiziskās izglītības un veselības nodarbības konspekts vidējai grupai

KRISTĪNE RĒDERE,
Skrundas novada pašvaldības Skrundas PII „Liepziediņš" sporta skolotāja

Tēma: LĀCĪŠA PIEDZĪVOJUMI ZIEMĀ.
Mērķis: attīstīt bērnu fiziskās prasmes un iemaņas ar kustību aktivitātēm un pozitīvu emociju izraisīšanu.
Uzdevumi:
- pilnveidot lēcienus (kājas plati un kopā), virzoties uz priekšu;
- mācīt pievilkties pa solu guļus uz vēdera, kājas taisnas;
- nostiprināt rāpošanu līklocī starp ķegļiem;
- atkārtot soļošanu uz pirkstgaliem pa norobežotu celiņu;
- attīstīt drosmi, pacietību, prasmi sadarboties ar grupas biedru;
- attīstīt līdzsvara izjūtu, kustību koordināciju, veiklību un dzirdes uzmanību, klausoties *CD* skaņas;
- matemātikas elementu un krāsu mācības integrēšana sporta nodarbībā;
- attīstīt domāšanu un iztēli, tīšo uztveri;
- audzināt apzinīgu attieksmi pret veicamo darbu;
- vingrināt prasmi dzirdēt un reaģēt uz vārdisku signālu, uzsākt darbību pēc signāla;
- veicināt prasmi ievērot secību, izpildot darbības rindas kārtībā.

IEVADDAĻA

Bērni ienāk zālē un nostājas rindā viens otram blakus.

- Sasveicināšanās: labrītiņ rītiņā, prieks jūs redzēt „LIEPZIEDIŅĀ"!
- Ir atnācis ciemiņš – lācis Tedis. Lācis, brienot pa sniegu, ir pazaudējis somu. Palīdzēsim atrast to?

Soļot, augsti ceļot ceļgalus, rokas sadotas aiz muguras (*seko, lai soļojot rokas ir nostieptas taisnas, skats – uz priekšu*; 3 x).
Skriet uz pirkstgaliem, rokas uz gurniem (3 x).

- **Rotaļuzdevums „Sniegputenis un sniega bumba":** izklaidus skriet pa zāli, kustinot rokas priekšā, pēc signāla „Sniegabumba!" sadoties rokās (2 x).
- Parādīsim lācim, kā sniegputenis dzenā sniegpārsliņas! Lācīša somu putenis noteikti ir apbēris ar sniegu. Pajautāsim lāča draugiem, vai nav redzējuši somu! (*Rokas kustināt priekšā – kā tinot kamoliņu.*)

VISPĀRATTĪSTOŠIE VINGROJUMI

1. Sākumstāja: tupus uz ceļiem, rokas gar sāniem;
   1 – celt abas rokas priekšā (*skats uz priekšu, taisna mugura*);
   2 – rokas sānis;
   3 – rokas virs galvas kā jumtiņš;
   4 – sākumstāja (*pelītes visu dienu esot bijušas savā mājiņā, neko nav redzējušas*; 4 x).
2. Sākumstāja: kājas nedaudz plati, rokas uz gurniem (*paskatīsimies paši pa labi un pa kreisi, varbūt somu ieraudzīsim; neatraut kājas no grīdas; skats uz to pusi, uz kuru griežas*);
   1 – griezt ķermeņa augšdaļu pa labi;
   2 – sākumstāja;
   3 – griezt ķermeņa augšdaļu pa kreisi;
   4 – sākumstāja (4 x).
3. Sākumstāja: kājas nedaudz plati, rokas augšā, plaukstas kopā;
   1 – liekties pie labās kājas;
   2 – sākumstāja;
   3 – liekties pie kreisās kājas;
   4 – sākumstāja (*vilks visu dienu strādā, arī neko nav redzējis; kājas taisnas*; 4 x).
4. Sākumstāja: sēdus, rokas balstā aiz muguras, kājas saliektas;
   1–3 – atcelt dibenu no grīdas;
   4 – sākumstāja (*lapsiņa skrien pāri tiltam šurpu turpu un somu nav redzējusi; pilna pēda uz grīdas, skats uz priekšu*; 6 x).
5. Sākumstāja: guļus uz vēdera, rokas zem zoda;
   1–3 – atcelt ķermeņa augšdaļu no grīdas, plaukstas zem zoda;
   4 – sākumstāja (*zivtiņa dīķī arī neko nav redzējusi; kājas taisnas pie grīdas; skats grīdā, lēni atceļot ķermeņa augšdaļu*; 4 x).
6. Viegli palēcieni uz vienas kājas, virzoties uz priekšu; rokas uz gurniem. (*Zaķēns lēkā un arī nav redzējis somu. Neviens somu nav redzējis, dosimies tālāk – varbūt atradīsim.*)

▲ *Rotaļa ar izpletni un krāsainām bumbām.*

▼ *Rāpošana līklocī starp ķegļiem.*

Kamēr sporta skolotāja izliek inventāru, bērni apsēžas pie sienas turku sēdē ar taisnu muguru, klausās CD dabas skaņas un mēģina uzminēt, kas skan.

GALVENĀ DAĻA

Plūsmas metode. 3 x. Vingrojumus izpildiet precīzi un lēnām. Lācis vēros un labākajiem vingrotājiem pie apģērba piespraudīs knaģi.

- Guļus uz vēdera pievilkties pa solu, kājas taisnas. (*Pievilkties ar abām rokām reizē. Skats uz priekšu.*)
- Iet uz pirkstgaliem pa šauro linoleja celiņu, rokas sānis.
- Lēkt pa plato linoleja celiņu, kājas plati un kopā. (*Viegli, atsperīgi, rokas uz gurniem. Skats uz priekšu.*)
- Rāpot līklocī starp ķegļiem.
- **Kustību rotaļa „Knaģi"**

Skaitāmpants, lai izvēlētos ķērēju:
Es, tu, viņš, viņa
Paslēpjas aiz lindraciņa.
Viens, divi, trīs,
Un tu esi brīvs!

Atkārto noteikumus: kā bēgam no ķērēja? Ko darām, ja knaģis tiek izrauts? Kad spēli beidzam?

Pārējiem spēles dalībniekiem pie apģērba sānos ir piesprausts knaģis. Pēc pantiņa noskaitīšanas ķērējs ķer – kuram atņem knaģi, tas, netraucējot citus, iet pie skolotājas pēc knaģa. Spēli beidz pēc svilpes signāla. (*Kopā ar bērniem skaita, cik knaģu ķērējs ir ieguvis, un nosaka, kādā krāsā ir knaģi.*)

Pēc kustību rotaļas izspēles atrodas lācīša soma – somā krāsainas bumbas.

NOSLĒGUMA DAĻA

- **„Krāsainās bumbas un izpletnis":** krāsainās bumbas izber uz izpletņa. Bērni kustina izpletni un atdarina jūras šalkoņu, izrunājot skaņu š-š-š. (*Paklausīsimies, kā ziemā šalko jūra! Vēzēt rokas augšā un lejā, pēdas nekustīgas pie grīdas.*)

Purina izpletni, līdz visas bumbas ir nokritušas.

Kad bumbas ir nokritušas no izpletņa, bērni lasa tikai tās bumbas, kuru krāsu skolotāja nosauc. (*Lasot bumbas, bērni var saukt dažādas ēdamas un neēdamas lietas, kuras ir nosauktajā krāsā.*)

- Skolotāja atvadās no bērniem ar skaitāmpantu:

Viens, divi, trīs, četri, pieci (*pirksti savilkti dūrē, pa vienam izstiepj taisnus*) –
Dodas pirksti pastaigā (*ritmiski savelk dūri un iztaisno*).
Viens, divi, trīs, četri, pieci (*pa vienam savelk pirkstus dūrē*) –
Nu tie visiem sveikas māj (*paceļ rokas augšā, māj ar abām plaukstām*).

(Pēc M. Antonovas)

„eTwinning" aicina pirmsskolas izglītības skolotājus pieteikties BEZMAKSAS MĀCĪBĀM

IK INFORMĀCIJA

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra Eiropas skolu sadarbības tīkla „eTwinning" ietvaros augustā organizē dažādas trīs dienu mācības Jūrmalā un Siguldā, kurās aicina pieteikties arī pirmsskolas izglītības pedagogus.

Visu mācību pamatmērķis ir dažādot mācību metodes, lai padarītu mācību procesu mūsdienīgu un interesantu, uzlabot skolotāju prasmes, kā arī veicināt „eTwinning" skolu sadarbības projektu organizēšanu. Pieteikšanās – līdz 11. jūnijam. Mācības ir bez maksas, „eTwinning" sedz mācību maksu, viesnīcas un ēdināšanas izmaksas.

TĒMA: „ETWINNING PROJEKTU ORGANIZĒŠANA PIRMSKOLĀ"

- Mērķauditorija: pirmsskolas izglītības skolotāji
- Laiks: 2017. gada 31. jūlijs – 2. augusts
- Norises vieta: „SemaraH Hotel Lielupe", Bulduru prospekts 64/68, Jūrmala
- Vadītājas: Liene Millere (Majoru vidusskola), Kristīna Bernāne (Priekuļu pirmsskolas izglītības iestāde „Mežmaliņa")
- Plašāka informācija un pieteikšanās: *http://bit.ly/info_pii_17*

TĒMA: „MOBILĀS LIETOTNES „ETWINNING" PROJEKTOS"

- Mērķauditorija: dažādu priekšmetu skolotāji, kas māca skolēnus vecumā no 3 līdz 19 gadiem
- Laiks: 2017. gada 8. augusts – 10. augusts
- Norises vieta: „SemaraH Hotel Lielupe", Bulduru prospekts 64/68, Jūrmala
- Vadītājas: Iveta Milta (Dundagas vidusskola), Ilze Šmate (Pāles pamatskola)
- Plašāka informācija un pieteikšanās: *http://bit.ly/info_mob_17*

Lai pieteiktos mācībām, līdz šā gada 11. jūnija plkst. 24.00 ir jāaizpilda pieteikuma anketa tiešsaistē (katrām mācībām atsevišķi). Jautājumus var uzdot, rakstot uz *info@etwinning.lv* vai zvanot uz 67358067.

„eTwinning" ir Eiropas Savienības programmas izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā „Erasmus+" aktivitāte, kura tiek īstenota, izmantojot projektu kā mācību metodi un nodrošinot kompetenču pieeju izglītībā, tā veicina pedagogu profesionālo pilnveidi IKT, metodikas un valodu jomā. Reģistrējoties „eTwinning", skolotāji var īstenot projektus vietējā un Eiropas mērogā, izmantot bezmaksas tiešsaistes partneru atrašanas, sadarbības un projekta gaitas atainošanas rīkus, kā arī piedalīties vietēja un starptautiska mēroga pedagogu profesionālās pilnveides pasākumos gan tiešsaistē, gan klātienē. Pašlaik platformā „eTwinning.net" ir reģistrējušies vairāk nekā 450 000 skolotāju. Informācija par citiem „eTwinning" pasākumiem – *www.etwinning.lv*.

LIZDA sāk parakstu vākšanu par pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksas nodrošināšanu no valsts budžeta

IK INFORMĀCIJA

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība (LIZDA) sabiedrības iniciatīvu portālā „Manabalss.lv" ir uzsākusi parakstu vākšanu, lai novērstu diskrimināciju pirmsskolas izglītības pedagogu nodarbinātībā. Iniciatīvas mērķis ir panākt vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšanu pirmsskolas izglītības pedagogiem.

Pirmsskolas izglītības iestāžu (PII) pedagogi saskaras ar nevienlīdzību darba slodzes veidošanās principos un darba samaksas apmērā. Pašvaldību budžetu iespējas palielināt finansējuma apmēru pirmskolu pedagogiem ir atšķirīgas, tādējādi Latvijas pilsētās un novados veidojas nevienlīdzība pedagogu darba samaksā, radot profesionālās izdegšanas un lielas kadru mainības risku un tādējādi veicinot nevienlīdzīga pakalpojuma nodrošināšanu bērniem.

Lai novērstu nevienlīdzību, ir nepieciešams veikt grozījumus Izglītības likumā, nosakot, ka PII pedagogiem darba samaksa tiek nodrošināta no valsts budžeta.

Tā kā lielākā daļa Latvijas pašvaldību nespēja nodrošināt atalgojuma pieaugumu pirmsskolas izglītības pedagogiem ar 2016. gada 1. septembri, pastāv risks, ka tās nevarēs to nodrošināt arī nākotnē, tāpēc vēl vairāk padziļināsies nevienlīdzība, ar ko saskaras pirmsskolas izglītības pedagogi, dažādos Latvijas novados un pilsētās par to pašu darbu saņemot ļoti atšķirīgu darba samaksu.

LIZDA aicina portālā „Manabalss.lv" parakstīties par LIZDA iniciatīvu nodrošināt visu pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksu no valsts budžeta, lai novērstu diskrimināciju.

Parakstīties var šeit: *https://manabalss.lv/vienlidzibu-pirmsskolas-izglitibas-iestazu-pedagogiem-darba-samaksu-nodrosinat-no-valsts-budzeta/show.*